Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 144. Brașovŭ, Sâmbătă, 3 (15) Iulie 1893.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Iulie 1893 st. v.

s'a deschisŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe șése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe șése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	**2 fl.**
pe șése lunĭ	**1 fl.**

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ	**8 francĭ**
pe șése lunĭ	**4 „**

Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Brașovŭ, 2 Iulie v.

Voimŭ sĕ continuămŭ astăḑĭ cercetările nóstre, carĭ au de scopŭ a stabili de unde îșĭ tragŭ informațiunile contrarii românismului, când în prejudițiulŭ marei nóstre cause naționale, susținŭ prin foile lorŭ, că mișcarea națională din România nu ar isvorì atâtŭ din îndemnulŭ și din dorința de a ne ajuta nouĕ Românilorŭ asuprițĭ din statulŭ ungarŭ, câtŭ mai multŭ din tendința de a crea dificultățĭ interne și esterne guvernului românŭ.

Din modulŭ și chipulŭ cum s'au făcutŭ și se facŭ manifestațiunile de simpatiă pentru noi în România, contrarii noștri n'au pututŭ sĕ-șĭ formeze acea părere rea despre mișcarea națională română din simpla causă, că manifestațiunile aceste n'au nicĭ decum unŭ caracterŭ unilateralŭ, ci unescŭ pe toțĭ frații noștri de dincolo, fără deosebire de partidŭ.

N'au pututŭ dér sĕ-șĭ ia foile unguresci informațiunile sinistre, decâtŭ numai din atitudinea neesplicabilă a unorŭ ḑiare, carĭ nu se sfiescŭ a făuri și din cestiunea transilvănénă o armă în contra guvernului românŭ și a partidei dela putere și astfelŭ producŭ impresiunea în afară, că susținŭ mișcarea națională mai multŭ spre a-o esploata în favorulŭ politicei lorŭ militante de partidŭ, decâtŭ spre a ajuta causei nóstre.

Cum nu se va nasce în creerii contrarilorŭ noștri părerea, că „causa fraților români asupriți“ este în mâna oposiției o „armă de agitațiă în contra guvernului propriu românŭ“, când li-se dă ocasiune a ceti într'unŭ organŭ de frunte oposiționalŭ din Bucuresci articulĭ cu conclusiunĭ, ca cele următóre:

„Nimenĭ nu va tăgădui, că dela „căderea guvernului liberalŭ, și cu „deosebire de vre-o doi anĭ încóce, „atentatele guvernului ungurescŭ „contra Românilorŭ de peste munțĭ „au devenitŭ mai dese și mai cutezătóre. Câtŭ timpŭ se scia la Pesta, „că nu se vorŭ găsi la Bucuresci „miniștri, carĭ sĕ devină complicii „unorŭ unelte unguresci, atitudinea „guvernului ungurescŭ a fostŭ, față „de conaționalii noștri, ceva mai „moderată; acum însĕ, când guvernulŭ românŭ dă în modŭ fățișŭ „sprijinulŭ sĕu instrumentelorŭ unguresci, când elŭ se silesce sĕ zădărnicéscă mișcarea de protestare, „ce s'a lățitŭ în țéră, cei dela Pesta „socotescŭ, că momentulŭ e favorabilŭ spre a sdrobi cu desĕvârșire agitațiunea printre Românii „din Ardealŭ. De aci turburarea cu „care dênșii s'au năpustitŭ asupra „fraților noștri. E bine ca în aceste „momente grele, tóte măscile sĕ „cadă, tóte firele sĕ se descurce, e „bine sĕ se scie și dincolo și dincóce de munțĭ cine e alăturĭ de „cei ce suferŭ și cine e în potriva „lorŭ. Trebue bine curățitŭ terenulŭ „de tóte buruienile, trebue înlăturațĭ „pretutindenĭ toțĭ intriganții și toțĭ „trădătorii...“ („*Voința Națională*“ dela 15/27 Iunie a. c.)

„...Guvernulŭ (românŭ) lucră cu „Românii ungurițĭ de peste munțĭ „contra patrioțilorŭ și energicilorŭ „luptătorĭ ai drepturilorŭ fraților „noștri din Ardealŭ. Sub guvernulŭ „boierilorŭ nicĭ nu póte fi altfelŭ; „ei tratéză pe Românĭ totŭ așa cum guvernul maghiar tratéză pe Românii de peste munțĭ“. („*Voința Națională*“ din 22 Iunie v. a. c.)

Amŭ puté cita încă o mulțime de asemenĭ espectorărĭ, dér credemŭ că este destulŭ cu atâta, ca sĕ putemŭ înțelege cele atinse mai susŭ.

Venimŭ acum, la rêndulŭ nostru, sĕ adresămŭ confraților dela „Voința Națională“ cu tótă sinceritatea câte-va întrebărĭ.

Credŭ óre dênșii, că politicii ungurĭ din Pesta nu sciu sĕ-șĭ dea sémă despre atitudinea guvernelorŭ române, ce s'au succedatŭ dela inaugurarea dualismului încóce, în cestiunea transilvănénă, judecândŭ după raporturile reale cu ele, décă și întru câtŭ acésta atitudine a pututŭ sĕ încurageze persecuțiunile Ungurilorŭ în contra Românilorŭ?

Și décă, precum cu siguritate presupunemŭ, confrații noștri vorŭ ḑice că da, Ungurii trebue sĕ cunóscă adevĕrata stare a lucrurilorŭ în ce privesce amintitele raporturĭ cu guvernele române, atuncĭ îi întrebămŭ, ce impresiune le-a pututŭ face lorŭ, când au cetitŭ articulii din „Voința“, în carĭ se susține, că prigonirile lorŭ în contra nóstră și-au luatŭ începutulŭ dela venirea la putere a guvernului actualŭ românŭ?

Când la noi este în generalŭ cunoscutŭ, pretutindenĭ, nu numai la Viena și la Pesta, că înăsprirea situațiunei nóstre politice se datéză de mai de multŭ, dela 1884, nu trebuia sĕ se nască convingerea la contrarii noștri, că „Voința“ întrebuințéză cestiunea transilvănénă numai ca armă pentru politica militantă de partidŭ?

Și vĕḑêndŭ Ungurii cum se tratéză de-o fóiă influentă a oposiției acea cestiune, nu se va nasce în ei părerea, că mișcarea națională din România este paralisată prin aceea, că ea servesce oposiției ca „armă de agitațiă“ cu scopŭ de a rĕsturna guvernulŭ?

Vĕḑêndŭ contrarii noștri mai departe cum suntŭ timbrațĭ cei dela putere din România, ca complicĭ ai politicei lorŭ de desnaționalisare, și cum de altă parte se susține, că aceștia stau în legătură cu pretinsa partidă a „Românilorŭ ungurițĭ“ de aicĭ, nu se vorŭ simți ei óre încuragiațĭ în pornirile lorŭ dușmănóse, și nu va produce astfelŭ atitudinea „Voinței Naționale“ tocmai efectulŭ contrarŭ celuia, ce dorimŭ cu toții sĕ'lŭ aibă mișcarea națională română?

Convocare.

După ce conferența extra-ordinară, convocată pentru 9 Iulie a. c. n. a trebuitŭ sĕ fiă *amânată* din causa intervenirei arbitrare a autorităților administrative, ale cărorŭ ordine ilegale suntŭ cunoscute din ḑiare, convocămŭ acuma din nou *pe toțĭ domnii delegațĭ ai alegĕtorilorŭ românĭ* la o

Conferență extra-ordinară,

care se va ține *irevocabilŭ* în Sibiiu la *23 Iulie n. a. c.* și ḑilele următóre.

Considerândŭ, că conferența va

FOILETONULU „GAZ TRANS.“

Cine va plăti cârlanulŭ?

Istoriă de contrabandă, de Fr. Rottenbacher.

„Ultima buteliă!“ ḑise económa preotului șușcându-se și trântindŭ butelia de masă. Părintele împinse butelia spre sergentŭ, óspele sĕu, care o destupă în tótă regula. Păharele se umplură cu vinŭ roșu ca oleiulŭ.

„Bună bĕutură, Kej ne?“ ḑise preotulŭ și începù a scurma cu două degete în tabacherea cu tăbacŭ de nasŭ.

Sergentulŭ gustă din vinŭ de câte-va orĭ, apoi plioscăi cu limba.

„Urso“, grăi părintele către económa îndîrjită, ducêndŭ la nărĭ o prisă, „caută sĕ vedemŭ cum vomŭ trece cele 2 buțĭ peste granițĕ“.

„Numai pe la vamă, multŭ onorate domnule“, adause sergentulŭ.

Părintele îșĭ scóse năframă câtŭ unŭ lințolŭ și se suflă pe îndelete. „Pe la vamă dicĭ d-ta, he? — Dér cine bé vinulŭ? nu-lŭ bețĭ voi de jumĕtate! Sĕ mĕ ducă — laude-se Isusŭ Christosŭ și-mĭ erte pĕcatele! Adecă sĕ umplu burdufulŭ statului de două orĭ, odată în naturalibus cu refosco*), a doua cu banĭ sunătorĭ, pe carĭ voi o numițĭ vamă? — Asta n'o fi. Cele două buțĭ s'orŭ fura peste graniță și punctum! Orĭ io nu sunt popa din Vodizze în Ciceria**), unde nu se află, decâtŭ contrabandiștĭ și păḑitorĭ de graniță!

Sergentului 'i se urcă vinulŭ în capŭ. „Oho“, ḑise elŭ roșu ca para. „Eu am sĕ prindŭ vinulŭ la graniță și sĕ-lŭ gustŭ, înainte de ce l'ațĭ căpĕta — orĭ nu sunt sergentulŭ păḑitorilorŭ de graniță din Vodizze!“ — și slobodi pe gâtlejŭ totŭ vinulŭ din păharŭ.

Părintele ținŭ butelia spre lumină. Nu mai era, decâtŭ pe fundŭ. „En du-te, Ursă, caută în tóte patru colțurile, o sĕ mai dai de vr'o buteliă! Sĕ mĕ scuture Bora timpŭ de 24 césurĭ, décă nu vei mai afla câte-va într'unŭ colțŭ întunecatŭ! Da, — ḑise elŭ întorcêndu-se către óspe, după ce económa eșĭ murmurândŭ, — Ursa trebue, că mai are p'atâtea butelii, câte am beutŭ deja, décă nu mai multe. — Așa-déră d-ta vréi sĕ mĕ prinḑĭ? Va merge cam greu. Scii ce? vecinulŭ Gergo Darbaricĭ are unŭ cârlanŭ grasŭ, cumpĕnesce 25 de fonțĭ. Pe acesta l'omŭ trage pe frigare la ḑiua S.-lui Ștefanŭ. De mi-i prinde cu vinulŭ, plătescŭ eu cârlanulŭ, de nu mi-i prinde îlŭ plătescĭ d-ta, costă 3 florenĭ.—

Și s'a rĕmășitŭ sergentulŭ cu popa. Sergentulŭ era viclénŭ ca și o vulpe, dér nicĭ popa nu era prostŭ. Când económa se întórse cu sticla, îșĭ rideau amêndoi în pumnĭ în speranța învingerii.

Ospitalulŭ preotŭ nu trăia rĕu cu grănițerii, dér nu-i pré venia la socotélă sĕ plătéscă și vamă pentru vinulŭ, pe care totŭ grănițerii îlŭ beau. Adecă sĕ umple de două-orĭ burdufulŭ statului — ḑicea elŭ. Mai alesŭ în ḑile de sĕrbătorĭ, când mergeau la biserică și se hrăniau de mană cerésca, avé datină părintele a-i sătura și trupesce. Și grănițerii mergeau bucuroșĭ la biserică. Ei sciau pentru ce.

Sosi și ḑiua S-tului Ștefanŭ. Grănițerii erau mai toțĭ de față la s. slujbă. Părintele era veselŭ și în predică s'a slobodită cu dojene grozave asupra credincioșilorŭ, că suntŭ pĕcătoșĭ, contrabandiștĭ, că fură bunulŭ statului și că cine bé vinŭ nevămuitŭ, are sĕ fiă adăpatŭ în ceea lume cu rĕșină ferbinte; atâta rĕșină în ceea lume câtŭ vinŭ în asta-laltă! — Bieții Cicĭ s'au îndepărtatŭ înfrânțĭ și plinĭ de pocăință, ér grănițerii mărșuiau cu capulŭ ridicatŭ pe ulița satului, ca și cum ei ar fi deja aicĭ pe pămêntŭ esecutorii pedepsei divine. Părintele venia gâfâindŭ după ei și comandă: Halt — rechts schwenkt! ér de-a drépta era casa parochială.

Comanda acésta le plăcea tare grănițerilorŭ, ér părintele cuvêntă astfelŭ: „Fiind-că am unŭ cârlanŭ pe frigare, pe care eu și Ursa și învĕțătorulŭ — căruia D-ḑeu sĕ-i țină apetitulŭ — nu lŭ putemŭ mistui, vĕ învitŭ la o îmbucătură, dér nu numai pe voi, ci întregŭ postulŭ. Ursa a mai descoperitŭ câte-va sticle de vinŭ“.

*) Vinŭ italianŭ.

**) Tsicherei, Tschitschenboden, o parte din Istria locuită de Cicĭ, unŭ poporŭ slavŭ (croatŭ). Până mai deunăḑĭ, după afirmarea greșită a unui Croatŭ din Dalmația 'i confundamŭ cu Istro-Românii. Despre greșala acésta m'am convinsŭ din lexiconulŭ celŭ mare alŭ lui Meyer. In acestŭ isvorŭ însĕ n'am pututŭ afla pentru-ce anume se chiamă *Cicĭ*.